

**ANALIZA FUNCȚIONALĂ A ECVET
ÎN ROMÂNIA
2020**

Zoica VLĂDUȚ

Dana STROIE

Camelia GHEȚU

CUPRINS

1. Introducere (*principalele elemente ale ECVET și modul în care s-au dezvoltat în România, premisele introducerii acestora - istoric*)
 - 1.1. Dezvoltarea calificărilor în IPT în ultimii 25 de ani
 - 1.2. Elemente de asigurare a calității în VET
 - 1.3. Elementele de transparență (Europass, etc)

2. Operaționalizarea ECVET în România
 - 2.1. Gradul de preluare a limbajului comun. *Terminologia ECVET preluată în LEN*
 - 2.2. Existența unui sistem de credit de acumulare și transfer funcțional, orientarea pe RI și modularizare, *Legislația privind SPP, evaluare, certificare, bazate pe RI*
 - 2.3. Adoptarea Cadrului Național al Calificărilor și recunoașterea rezultatelor învățării obținute în alte sisteme, rol parteneri sociali, *Legislația de aprobare CNC, Legislația privind recunoașterea calificărilor*
 - 2.3.1. Cadrul Național al Calificărilor
 - 2.3.2. Registrul Național al Calificărilor Profesionale
 - 2.4. Instrumentele de încredere reciprocă în VET (*Memorandum de înțelegere, Acord de învățare, atestat*), Legislația privind recunoașterea RI - OMECS 2008
 - 2.4.1. Transferul și acumularea rezultatelor învățării
 - 2.4.2. Legislația națională privind recunoașterea rezultatelor învățării

3. Recomandări pentru acțiuni viitoare
 - 3.1. Cadrul Strategic privind educația și formarea profesională
 - 3.2. Propuneri de continuare a implementării ECVET

1. Introducere

ECVET (**Sistemul European de Credit pentru Educație și Formare Profesională**) este un sistem care permite acumularea și transferul creditelor dobândite prin recunoașterea rezultatelor învățării în educația și formarea profesională (VET) din Europa. ECVET este reglementat de legislația europeană, însă participarea instituțiilor este voluntară și reglementările naționale sunt respectate.

ECVET are ca scop să faciliteze validarea, recunoașterea și acumularea de rezultate ale învățării în educația și formarea profesională, în învățarea în context formal, informal și non-formal, dobândite în timpul șederii într-o altă țară sau în diferite situații.

Scopul ECVET este **să faciliteze mobilitatea forței de muncă în VET în Europa**. A fost testat în proiecte pilot în Uniunea Europeană cu intenția de a extinde aplicarea sa în mod progresiv spre categorii mai largi de calificări VET, fie existente, fie noi.

Are avantajul de a oferi celor care învață posibilitatea să își planifice procesul de învățare în conformitate cu nevoile lor și cu schimbările de viață, și de a crește posibilitățile de angajare a cursanților VET la nivelul Uniunii Europene. Conform acestei abordări, cursanții pot acumula rezultatele învățării necesare (transformate în credit) pentru o anumită calificare, în timp, în țări diferite sau în situații diferite.

ECVET a fost adoptat la nivel european prin Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului din 18 iunie 2009, privind stabilirea unui sistem european de credit pentru educație și formare profesională (SECEFP). Aceasta vine în completarea instrumentelor europene create prin Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului privind Cadrul European al Calificărilor, creat în anul 2008 și revizuit în anul 2017, Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului privind stabilirea unui cadru european de referință pentru asigurarea calității în educație și formare profesională, din anul 2009 și Recomandarea Consiliului din anul 2012 privind validarea învățării non-formale și informale.

În Orientările sale politice, președintele Comisiei, Ursula von der Leyen, s-a angajat ca **Spațiul european al educației** să devină o realitate până în 2025. Educația este fundamentul pentru realizarea personală, angajabilitate și cetățenie activă și responsabilă. Dreptul la educație de calitate și incluzivă, instruirea și învățarea pe tot parcursul vieții este proclamat în Pilonul european al Drepturilor sociale ca primul său principiu. Uniunea își resetează strategia de creștere, pe baza durabilității, cu tranziții către „green” și „digitalizare” ca factori transformatori.

Educația este în centrul modului de viață european, consolidând economia socială de piață și democrația pe baza libertății, diversității, drepturilor omului și dreptății sociale. (*Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions on achieving the European education area by 2025*)

Comisia propune consolidarea eforturilor în curs și dezvoltarea în continuare a Spațiului european al educației cu șase dimensiuni:

1. Calitate
2. Incluziune și egalitate de gen
3. Tranziții către “green” și digitalizare
4. Profesori și formatori
5. Invățământ superior
6. Dimensiune geopolitică

Educația de calitate asigură tinerilor cunoștințe, abilități și atitudini pentru a prospera în viață și pentru a face față provocărilor multiple pe care le vor întâmpina. La nivelul UE, viziunea pentru calitatea în educație include, printre altele:

- Stăpânirea abilităților de bază, inclusiv a competențelor digitale, care este o condiție prealabilă pentru a prospera în viață, pentru a găsi locuri de muncă satisfăcătoare și pentru a deveni cetățeni angajați. În 2018, UE a înregistrat o scădere a ratei medii a elevilor care nu reușesc să demonstreze nivelul de baza de matematică, știință și citire/ lectură (nivelul 2 necesar a fi atins de tinerii aflați spre finalul învățământului obligatoriu în vederea integrării eficiente în societatea cunoașterii), conform sondajului PISA al OECD – și anume 22,5% la citire/ lectură, 22,9% la matematică și 22,3% la științe. România se situează la acest nivel cu procente de 40,8% la citire/ lectură, 46,5% la matematică și 44% la științe.
- Stăpânirea abilităților transversale precum gândirea critică, antreprenoriatul, creativitatea și implicarea civică prin abordări transdisciplinare, centrate pe cursant și bazate pe provocări.
- Promovarea dublei libertăți, pentru cursanți și profesori de a fi mobili și pentru instituții de a se asocia liber unele cu altele în Europa și nu numai. Mobilitatea învățării și cooperarea transfrontalieră reprezintă factori puternici pentru îmbunătățirea calității educației și instituții de formare. Cu toate acestea, mulți educatori și cursanți se confruntă încă cu o serie largă de obstacole atunci când se angajează în experiențe de mobilitate transnațională. Ei s-ar putea să nu aibă suficiente informații și îndrumări cu privire la mobilitatea învățării sau nu sunt suficient de pregătiți atunci când vine vorba de învățarea limbilor străine sau pot să se confrunte cu provocări legate de acces. Pot exista obstacole financiare, lipsa de portabilitate a sistemului în sprijinul elevilor, lipsa recunoașterii depline a rezultatelor învățării și a calificărilor obținute în timpul mobilității, dificultăți de a combina mobilitatea cu cerințele curriculare, descurajând cursanții și educatorii să exercite această libertate de mișcare. Învățarea viitoare în mobilitate va trebui, de asemenea, să fie bazată pe durabilitate din punct de vedere ecologic și pregătită să răspundă provocărilor și oportunităților legate de digitalizare.

Pentru a se ajunge la **Spațiul european al educației**, în ultimii 20 de ani au fost dezvoltate o serie de instrumente, principii și ghiduri care să conducă, în condiții de subsidiaritate, la o serie de politici de reformă a sistemelor, pentru a asigura competențe de bază, un cadru de mobilitate în învățare, promovarea multilingvismului, îmbunătățirea competențelor transversale, etc. printr-o abordare integrată.

Aceste instrumente, principii și ghiduri se referă la:

Instrumente europene comune

- Cadrul European al Calificărilor (EQF) -CEC
- Cadrul European de Asigurare a Calității în Educație și Formare (EQAVET)
- ESCO Terminologie europeană standard pentru ocupații, deprinderi și calificări - *în dezvoltare*
- Europass
- Sistemul European de Credit pentru Educație și Formare (ECVET) - alături de ECTS (Sistemul European de Transfer și Acumulare a Creditelor)

Principii și ghiduri comune

- Orientare și consiliere
- Identificarea și validarea învățării în context nonformal și informal

Toate instrumentele, principiile și ghidurile comune se bazează pe conceptul de “**rezultate ale învățării**”.

Sinergia acestora, având la bază, în principal, rezultatele învățării, permite persoanelor care învață:

- să-și prezinte cunoștințele, deprinderile și competențele într-un mod transparent, îmbunătățirea accesului la învățare și la un loc de muncă în țara de reședință sau în străinătate
- să se informeze asupra oportunităților de învățare
- să-și planifice cariera pe parcursul vieții, permițându-le să combine învățarea în școală cu cea de la locul de muncă

Cadrul European al Calificărilor (CEC) permite compararea calificărilor în Europa, pentru a sprijini învățarea pe tot parcursul vieții precum și mobilitatea ocupațională. Are ca obiective fundamentale consolidarea transparenței și sporirea încrederii reciproce în cadrul european al calificărilor.

Implicațiile acestuia pentru România au vizat crearea Cadrului Național al Calificărilor (CNC), referențierea nivelurilor CNC cu nivelurile CEC și asigurarea calității și încrederii în certificatele și diplomele CNC.

Cadrul European pentru Asigurarea Calității în Educație și Formare (EQAVET) sprijină statele membre să dezvolte, să îmbunătățească, să orienteze și să evalueze calitatea sistemelor de educație și formare precum și să dezvolte practici de managementul calității.

Implicațiile pentru România au avut în vedere implementarea cadrului la nivel de sistem și de furnizor de educație și formare. Din perspectiva calificărilor și curriculumului, EQARF a avut în vedere:

- dezvoltarea Curriculumului Național pe baza Standardelor de Pregătire Profesională validate de Comitetele Sectoriale;
- adoptarea Curriculumului în Dezvoltare Locală: permite contextualizarea și personalizarea în funcție de nevoile locale și regionale specifice pieței forței de muncă;
- acreditarea programelor furnizorilor de educație și formare – instrument pentru creșterea sistematică a încrederii reciproce și îmbunătățirea ofertei educaționale și de formare;
- semi-externalizarea examenelor naționale: participarea angajatorilor la examenele de certificare.

Europass este un portofoliu de documente (CV Europass, pașaport lingvistic, document de mobilitate Europass, supliment la diplomă și supliment la certificat), pentru a sprijini mobilitatea ocupațională și geografică prin a-i face capabili pe oameni să-și prezinte calificările într-un format standard care să faciliteze înțelegerea de către angajatori la nivel european.

Implicațiile pentru România au constat în extinderea Europass pentru sprijinirea mobilității ocupaționale, de învățare și geografică, documentele Europass facând referire la CNC, CEC și ECVET.

Orientarea și consilierea are în vedere creșterea rolului acestora pe tot parcursul vieții în educație, formare și ocupare. Implicațiile pentru România au vizat formarea deprinderilor de management al carierei, asigurarea accesului la servicii de profil, calitatea ofertei de orientare și cooperarea instituțională la nivelul politicilor.

ESCO – Clasificarea Europeană a Aptitudinilor, Competențelor, Calificărilor și Ocupațiilor – (European Classification of Skills, Competences, Qualifications and Occupations) identifică și clasifică competențele, calificările și ocupațiile relevante pentru piața forței de muncă din UE și pentru educație și formare. În elaborarea ESCO s-a ținut cont de clasificări internaționale, precum ISCO-08 (Clasificarea Internațională Standard a Ocupațiilor), ISCED (Clasificarea Internațională Standard a Educației).

Identificarea și validarea învățării nonformale și informale stabilește principii comune pentru a încuraja și orienta dezvoltarea de abordări și sisteme de calitate și de încredere. Implicațiile pentru România au vizat adoptarea principiilor la toate nivelurile și formele de educație și formare, asigurarea calității validării, utilizarea validării în scopul obținerii unei calificări și acumulării de credit.

Sistemul European de Credit pentru Educație și Formare (**ECVET**) sprijină validarea, recunoașterea și acumularea cunoștințelor și experiențelor dobândite în diferite situații de învățare sau de muncă, pe parcursul programelor de formare, inclusiv a unor stagii în alte țări, atunci când aceste experiențe contribuie la dobândirea unei calificări profesionale. ECVET a avut ca obiectiv să conducă la o îmbunătățire a ofertei VET și a sistemelor de calificări pentru a sprijini piața muncii.

Implicațiile pentru România au vizat elaborarea calificărilor pe baza rezultatelor învățării și asigurarea condițiilor din Specificațiile tehnice ale ECVET.

Obiectivele, principiile și componentele tehnice ale ECVET, așa cum sunt prezentate în documentele europene, se prezintă în Fig. 1.

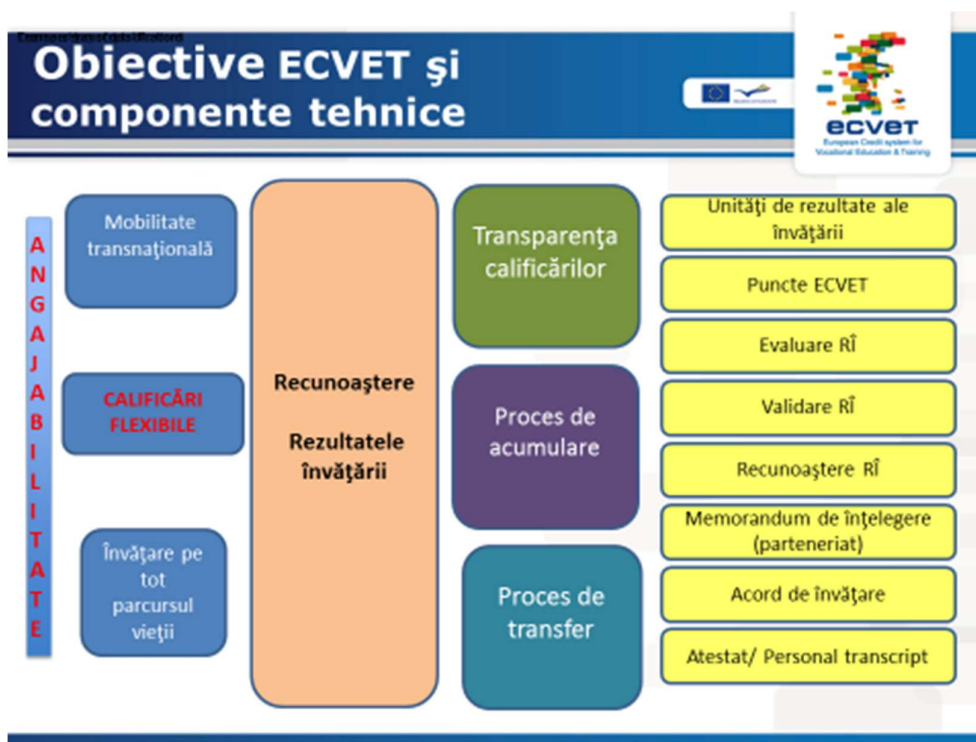

Fig. 1 Obiective ECVET și componente tehnice

Acestea vor fi analizate în continuare din punct de vedere funcțional, pentru a concluziona asupra gradului în care ECVET este implementat în România.

Unele elemente ale ECVET sunt funcționale în sistemul de educație și formare din România.

ECVET a sprijinit modernizarea învățământului profesional și tehnic în perioada după apariția *Recomandării Parlamentului European și a Consiliului, privind stabilirea unui sistem european de credite pentru educație și formare profesională (SECEFP)*, din 18 iunie 2009, iar la acest proces au contribuit și experții ECVET care au acționat cu sprijinul unui proiect european, implementat de Agenția Națională pentru Programe Comunitare în domeniul Educației și Formării Profesionale.

Unele elemente ECVET au devenit funcționale printr-o serie de alte instrumente dezvoltate la nivel european, ca de ex. crearea și aprobarea Cadrului Național al Calificărilor, în corelare cu Cadrul European al Calificărilor. Cadrul Național al Calificărilor a fost elaborat de către Autoritatea Națională pentru Calificări, în urma colaborării cu Ministerul Educației, Ministerul Muncii, Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic (CNDIPT), comitete sectoriale și alte structuri.

Calificările pentru formarea profesională inițială, prin învățământul profesional și tehnic (ÎPT), pentru nivelurile de calificare 3 și 4 și în măsură redusă pentru nivelul 5, se furnizează pe baza unui curriculum pornind de la un Standard de pregătire profesională (SPP), elaborat în baza unei metodologii actualizate în anul 2015. Metodologia a fost actualizată pe baza Recomandării europene ECVET dar și pe baza unor modele europene, dezvoltate în cadrul unor proiecte pilot, de implementare a ECVET la nivel european, în care CNDIPT a fost partener. SPP include unități de rezultate ale învățării tehnice generale și unități de rezultate ale învățării tehnice specializate.

Competențele cheie (cele 8 domenii ale competențelor cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții, cuprinse în *Recomandarea 2006/ 962/ CE privind competențele cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții* dar și competențe transversale) sunt integrate cu unitățile de rezultate ale învățării tehnice generale și specializate. Curriculumul pentru calificările pentru care sunt dezvoltate SPP, la nivelurile 3 și 4 este modular, un modul fiind asociat, de regulă, unei unități de rezultate ale învățării din SPP. Aceasta abordare oferă flexibilitate în învățare, abordare trans-disciplinară și o mai mare individualizare în învățare, mai ales pentru componenta de curriculum în dezvoltare locală (CDL).

Rezultatele învățării din calificările din ÎPT, nivelurile 3 și 4 și în măsură restrânsă nivel 5, sunt certificate pe baza unor metodologii specifice, pornind de la Standardul de evaluare, componentă a SPP.

Comitetele sectoriale sunt, în general, la curent, cu terminologia ECVET și utilizarea elementelor tehnice. Operatorii economici care au fost implicați în elaborarea/ revizuirea calificărilor pentru ÎPT, au fost informați cu privire la elementele tehnice și obiectivele ECVET și sunt parteneri activi ai sistemului.

ECVET este utilizat preponderent în proiectele Erasmus+ pentru VET. Unitățile de ÎPT care implementează proiecte de mobilități dar și proiecte de parteneriat strategic în VET încheie Memorandum of Understanding (MoU) și Learning Agreement (LA), ca instrumente de asigurare a calității, pentru încredere reciprocă între parteneri. LA precizează, printre alte informații, rezultatele învățării, durata programului de formare, evaluarea rezultatelor învățării, responsabilitățile partenerilor implicați în mobilități. În contextul mobilităților, în unele cazuri au fost dezvoltate unități de rezultate ale învățării pentru mobilități, în special acolo unde există o componentă de învățare la locul de muncă ce necesită plasarea cursanților în companii.

Documentele Europass (documentul de mobilitate Europass, în special) este utilizat de instituțiile care asigură mobilități în învățare, astfel încât învățarea să fie recunoscută și transferată în alte țări.

În vederea recunoașterii rezultatelor învățării dobândite în mobilități a fost aprobat *OMENCȘ nr. 4931/29.07.2008 cu privire la aprobarea metodologiei privind transferul și recunoașterea rezultatelor învățării dobândite de elevii din învățământul profesional și tehnic prin stagiile de pregătire practică.*

Unele elemente ale ECVET sunt încă nefuncționale.

Calificările de nivel 5 nu sunt în totalitate revizuite după principiile și elementele tehnice ale ECVET.

În ÎPT nu este funcțională achiziția parțială a calificărilor/ a unor unități de rezultate ale învățării și recunoașterea acestora în alte programe sau contexte de învățare.

Calificările din ÎPT și cele din formarea profesională continuă nu se corelează clar din perspectiva abordării pe bază de rezultate ale învățării.

Consilierea și orientarea sunt, în anumită măsură deficitare și nu conduc la o informare suficient de corectă a persoanelor în alegerea unui traseu de pregătire.

Identificarea și validarea învățării nonformale și informale este aplicată restrâns prin centrele de evaluare ale Autorității Naționale a Calificărilor.

1.1. Dezvoltarea calificărilor în IPT în ultimii 25 de ani

Componentele tehnice ale ECVET care permit aplicarea principiilor de transparență a calificărilor, acumulare și transfer reprezintă **rezultatele învățării și calificarea**.

Rezultatele învățării se află în prezent la baza dezvoltării calificărilor în formarea profesională inițială și în învățământul superior. Lipsa unei abordări holistice la nivelul întregului sistem de calificări din România nu permite cu claritate mobilitatea și flexibilitatea între formarea profesională inițială și formarea continuă și nici recunoașterea achizițiilor de învățare obținute, între diferite subsisteme de educație și formare, împiedică permeabilitatea reală a calificărilor obținute în diferite contexte de învățare.

Cronologia introducerii componentelor tehnice legate de calificări, ca răspuns la nevoia de a avea o ofertă de formare flexibilă și care să răspundă pieței muncii, a vizat parcurgerea următoarelor etape:

din 1996 – etapa de experimentare

- calificări bazate pe competențe, definite prin standarde de pregătire profesională (SPP) fundamentate pe Standarde Ocupaționale (SO);
- competențe grupate în cunoștințe, aptitudini și competențe personale și sociale (*limitele întâmpinate la momentul respectiv au ținut de dificultăți în înțelegerea și operarea cu module care integrează toate tipurile de competențe și transformarea lor în rezultate ale învățării*);
- curriculumul dezvoltat *din 1999 – generalizarea introducerii elementelor tehnice de descriere a calificărilor*

din 2003 – introducerea elementelor de permeabilitate a calificărilor pe verticală și pe orizontală ca urmare a unui traseu de formare profesională inițială prin învățământ profesional și tehnic progresiv

- restructurarea proiectării calificărilor și a curriculumului;
- elaborarea standardelor de pregătire profesională în termeni de competențe, grupate în: *competențe cheie, competențe tehnice generale și competențe tehnice specializate*;
- instituirea unui dialog structurat între instituțiile care administrează formarea profesională inițială și formarea profesională continuă, în vederea recunoașterii și validării rezultatelor învățării.

din 2005 – dialogul început cu învățământul superior, în vederea recunoașterii în învățământul superior a rezultatelor învățării obținute în formarea profesională inițială (calificări nucleu)

din 2012/2014 - începând cu anul 2012 a fost reintrodus învățământul profesional cu durata de 2 ani, după învățământul obligatoriu iar începând cu anul 2014 a fost reintrodus învățământul profesional cu durata de 3 ani, după absolvirea învățământului gimnazial.

Acesta funcționează în baza unor metodologii specifice care includ importante elemente tehnice ale ECVET:

- calificări în învățământul profesional descrise prin standarde de pregătire profesională care includ unități de rezultate ale învățării;

- stagii de pregătire practică desfășurate pe baza unor acorduri de parteneriat între unitatea de învățământ și operatorul economic și a unor contracte individuale de pregătire practică;
- evaluarea, recunoașterea, validarea și transferul rezultatelor învățării obținute în cadrul stagiilor, inclusiv prin mobilități internaționale;

2013- aprobarea Cadrului național al calificărilor prin HG nr. 918 din 2013, cu modificări și completări ulterioare în anul 2015 (HG nr. 567/ 2015). CNC stabilește 8 niveluri de calificare care pot fi dobândite prin sistemul formal de educație și formare profesională din România și prin recunoașterea rezultatelor învățării dobândite prin învățare în contexte nonformale și informale, din perspectiva învățării pe tot parcursul vieții. Fiecare nivel de calificare este descris prin cunoștințe, aptitudini și responsabilitate și autonomie.

2019- Ordinul nr. 3177/660/2019 privind aprobarea Metodologiei de elaborare, actualizare și gestionare a Registrului național al calificărilor profesionale din România; acesta permite descrierea calificării fie pe baza de cunoștințe, aptitudini, responsabilitate și autonomie, fie pe baza unei descrieri a ceea ce ar trebui să cunoască, să înțeleagă și să fie capabil să facă cursantul.

1.2. Elemente de asigurare a calității în VET

Asigurarea calității în formarea profesională inițială

La nivel național, legea privind asigurarea calității în învățământ (Legea nr. 87/2006) stabilește un set de principii de bază care se aplică pentru toate nivelurile de învățământ preuniversitar, inclusiv în formarea profesională inițială (IPT): accentul pus pe rezultatele învățării, promovarea îmbunătățirii calității, protecția beneficiarilor educației (în primul rând elevii/cursanții), concentrarea pe procesul de evaluare internă (autoevaluarea) furnizorilor. Asigurarea calității în IPT cuprinde:

- Autoevaluarea unității școlare;
- Autorizarea și acreditarea programului și furnizorului de formare profesională;
- Evaluarea externă a programului și furnizorului de formare profesională;
- Monitorizarea externă a programului de formare profesională;
- Monitorizarea calității examenelor de certificare profesională.

Autoevaluarea este un proces ciclic, având rezultatele evidențiate într-un raport anual de autoevaluare. Judecarea performanței se bazează pe dovezi solide adunate de școli pe parcursul anului. Procesul de autoevaluare este o acțiune de responsabilitate colectivă la nivelul școlilor IPT și este coordonată de Comisia pentru Evaluarea și Asigurarea Calității.

Agenția de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar este responsabilă pentru autorizarea, acreditarea și evaluarea externă în învățământul preuniversitar, inclusiv IPT. Autorizarea și acreditarea sunt obligatorii pentru fiecare program de educație și formare profesională:

- autorizarea oferă dreptul de a desfășura procesul educațional și de a organiza admiterea în noi programe de educație și formare. Oferă dreptul de funcționare pe o perioadă de maxim trei ani după absolvirea primei promoții de absolvenți;

- acreditarea urmează autorizării și acordă dreptul de a elibera diplome/certIFICATE recunoscute de ministerul educației și de a organiza examene de absolvire/certificare;
- evaluarea externă este o evaluare pe baza unui set de criterii privind măsura în care furnizorul de VET și programele acestuia respectă standardele de calitate.

Inspectoratele școlare oferă orientare și sprijin furnizorilor de VET în legătură cu procesul de asigurare a calității în cadrul VET inițială, prin procesul de monitorizare externă, care cuprinde:

- validarea rapoartelor de autoevaluare a furnizorilor de VET;
- verificarea respectării cerințelor de calitate;
- propunerea și aprobarea măsurilor de îmbunătățire pentru abordarea problemelor de asigurare a calității identificate.

Monitorizarea calității examenelor de certificare profesională se realizează de către un membru al Comisiei Județene de Evaluare și Certificare prin analiza:

- corelației dintre complexitatea activităților și resursele mobilizate;
- conformității cu procedurile și conținutul examenului;
- calității evaluării absolventului (argumentarea notei, judecarea gradului de realizare).

Asigurarea calității în formarea profesională continuă

Principiile pentru asigurarea calității în formarea profesională a adulților (FPA) sunt următoarele:

- asigurarea calității este parte integrantă a managementului intern al instituțiilor de formare;
- asigurarea calității include evaluarea regulată a instituțiilor, a programelor acestora sau a sistemelor de asigurare a calității prin intermediul unor organisme externe de control;
- organismele externe de control al calității sunt supuse unor controale regulate;
- asigurarea calității include informații despre situații, contribuții, procese și rezultate, în timp ce se concentrează pe efectele și rezultatele învățării;
- inițiativele de asigurare a calității sunt coordonate la nivel național și județean pentru asigurarea supravegherii, coerenței, sinergiei și analizei întregului sistem;
- asigurarea calității este un proces de colaborare ce implică toate nivelurile și sistemele de educație și formare și toate părțile interesate la nivel național.

Asigurarea calității în FPA cuprinde:

- autorizarea programului și a furnizorului de formare;
- evaluarea externă a programului și a furnizorului de formare;
- autoevaluarea furnizorului de formare;
- monitorizarea externă a programului.

Autorizarea furnizorilor de formare profesională este coordonată de ministerul muncii. Se realizează prin intermediul comisiilor județene de autorizare și oferă furnizorilor de VET dreptul de eliberare a certificatelor de calificare sau absolvire cu recunoaștere la nivel național. Pentru a se autoriza, furnizorii de formare trebuie să respecte anumite condiții de eligibilitate. Autorizarea se bazează pe următoarele analiză criterială a:

- programului de formare profesională;
- resursele existente pentru desfășurarea programului de formare;
- experiența furnizorului de formare și rezultatele activității anterioare.

Autorizarea unui program de formare se bazează pe standarde ocupaționale și pe standarde de formare profesională, recunoscute la nivel național și care au o valabilitate de patru ani.

Evaluarea externă pentru autorizare este desfășurată de doi specialiști independenți desemnați de comisiile județene de autorizare. Specialiștii sunt selectați dintr-o listă întocmită anual ce cuprinde pe cei a căror formare și experiență sunt direct legate de ocupația pentru care se solicită autorizarea.

Monitorizarea externă a furnizorilor de formare autorizați este desfășurată de doi specialiști externi desemnați de comisiile județene de autorizare din lista de specialiști întocmită anual. Legislația prevede desfășurarea a cel puțin trei vizite de monitorizare pe parcursul celor patru ani de autorizare.

În anul 2019, ministerul muncii a elaborat un proiect de *Hotărâre pentru aprobarea Metodologiei de implementare a principiilor pentru asigurarea calității în domeniul formării profesionale a adulților*, care a fost susținută de ministerul educației și de alte părți interesate la nivel național, dar nu este aprobat până în acest moment.

Asigurarea calității centrelor de evaluare pentru validarea învățării non-formale și informale

În acest moment, este în curs de dezvoltare un sistem de asigurare a calității complet funcțional pentru validarea învățării non-formale și informale. Conform legislației în vigoare, principiile asigurării calității pentru centrele de evaluare sunt următoarele:

- asigurarea calității face parte din managementul intern al centrelor de evaluare;
- asigurarea calității include monitorizarea și evaluarea regulată a centrelor;
- asigurarea calității include informații despre situații, contribuții, procese și rezultate.

Autorizarea centrelor de evaluare reprezintă procesul prin care se acordă acestora dreptul de a elibera certificate de competențe profesionale, recunoscute la nivel național. Include următoarele etape:

- procedura pentru evaluarea externă preliminară a centrului:
 - inregistrarea cererii de autorizare;
 - verificarea cerințelor de eligibilitate;
 - validarea instrumentelor de evaluare ce urmează a fi utilizate de centru;
 - evaluarea preliminară a dosarului de autorizare;
- verificarea externă (vizită la centrul de evaluare):
 - analiza dosarului de autorizare;
 - vizită la centru;
 - verificarea îndeplinirii condițiilor/cerințelor necesare pentru obținerea autorizării;
- eliberarea autorizației.

Toate centrele de evaluare trebuie să dețină un sistem de management intern pentru asigurarea calității și pentru monitorizarea internă, care să acopere următoarele aspecte:

- managementul activităților;
- managementul resurselor;
- managementul serviciilor de evaluare și certificare a competențelor;
- monitorizarea și evaluarea rezultatelor.

Autoritatea Națională pentru Certificări monitorizează în mod regulat centrele de evaluare în conformitate cu un set bine stabilit de standarde naționale și indicatori de performanță: acestea includ vizite la fața locului, colectare de date despre candidații certificați, întâlniri periodice cu centrele.

1.3. Elementele de transparență

Europass constituie un element de transparență în procesul de înțelegere a competențelor și calificărilor prin care persoanele își prezintă competențele/calificările într-un format standard care facilitează înțelegerea de către angajatori la nivel european facilitând astfel mobilitatea ocupațională și geografică.

În România, Autoritatea Națională pentru Calificări este Centrul Național Europass.

Portofoliul de documente Europass cuprinde:

- **Curriculum Vitae** care contribuie la prezentarea competențelor și calificărilor într-un mod eficient și clar.
- **Pașaportul lingvistic** reprezintă un instrument de autoevaluare a competențelor și calificărilor lingvistice.
- **Documentul de mobilitate Europass** înregistrează cunoștințele și competențele dobândite într-o altă țară europeană. În contextul mobilității elevilor din ÎPT acest document susține validarea, recunoașterea și acumularea cunoștințelor și experiențelor dobândite în diferite situații de învățare sau de muncă, pe parcursul programelor de formare, inclusiv a unor stagii în alte țări, în condițiile în care aceste experiențe contribuie la dobândirea unei calificări profesionale.
- **Suplimentul la certificatul de calificare** descrie competențele dobândite de titularii certificatelor de calificare. Acesta completează informațiile din documentul original, făcându-l mai ușor de înțeles, în special în străinătate.
- **Suplimentul la diploma de licență** descrie cunoștințele și competențele dobândite de titularii diplomelor de studii superioare, facilitând înțelegerea competențelor dobândite, în special în străinătate.

Noul Cadru European Europass aprobat prin *Decizia (UE) 2018/646 a Parlamentului European și a Consiliului din 18 aprilie 2018 privind un cadru comun pentru furnizarea unor servicii mai bune pentru competente și calificări* sprijină în continuare transparența și înțelegerea competențelor și a calificărilor dobândite în contexte formale, non-formale și informale, inclusiv prin experiență practică, mobilitate și voluntariat. În plus, noul Europass oferă informații relevante în sprijinul dimensiunii europene a orientării profesionale, furnizate prin intermediul unei platforme online și sprijinite de serviciile naționale, al căror scop este de a-i ajuta pe utilizatori să comunice și să își prezinte mai bine competențele și calificările, precum și să compare calificările dobândite în diferite sisteme de educație și formare.

Platforma online Europass furnizează informații referitoare la:

- oportunități de învățare;
- calificări și cadre sau sisteme de calificare;
- validarea învățării non-formale și informale;
- recunoașterea competențelor și calificărilor;
- orientare pentru mobilitatea transnațională;
- competente și calificări relevante pentru nevoile specifice ale resortisanților țărilor terțe.

2. Operaționalizarea ECVET în România

2.1. Gradul de preluare a limbajului comun (*preluare terminologie în LEN*). Terminologia ECVET preluată în LEN

Legea educației naționale nr. 1/2011 identifică aceleași concepte cheie pe care le regăsim și în cadrul recomandării ECVET. Astfel, se poate observa faptul ca prin LEN nr. 1/2011 au fost preluați termenii tehnici specifici ai Recomandării ECVET.

<i>Concepte cheie în înțelesul Recomandării ECVET</i>	Concepte ECVET in <i>Legea Educației Naționale, ianuarie 2011</i>
<p>rezultate ale învățării înseamnă ceea ce o persoană cunoaște, înțelege și este capabilă să facă.</p> <p>evaluarea rezultatelor învățării înseamnă metode și procese utilizate pentru stabilirea măsurii în care o persoană care învață a dobândit cunoștințe, abilități și competențe specifice;</p> <p>unitate de rezultate ale învățării (unitate) înseamnă o componentă a unei calificări care constă într-un set coerent de cunoștințe, abilități și competențe; care pot fi evaluate și validate.</p> <p>recunoașterea rezultatelor învățării (înseamnă procesul de atestare a rezultatelor învățării dobândite oficial prin acordarea de unități sau calificări</p> <p>credit pentru rezultatele ale învățării care au fost evaluate și care pot fi acumulate în vederea obținerii unei calificări sau transferate altor calificări.</p> <p>puncte ECVET înseamnă o reprezentare numerică a ponderii generale a rezultatelor învățării într-o calificare și a ponderii relative a unităților în raport cu calificarea</p>	<p>rezultatele învățării reprezintă ceea ce o persoană cunoaște, înțelege și este capabilă să facă la finalizarea procesului de învățare și sunt definite sub formă de cunoștințe, abilități și competențe;</p> <p>evaluarea rezultatelor învățării reprezintă procesul prin care se stabilește faptul că o persoană a dobândit anumite cunoștințe, abilități și competențe;</p> <p>validarea rezultatelor învățării reprezintă procesul prin care se confirmă că rezultatele învățării evaluate, dobândite de o persoană, corespund cerințelor specifice pentru o unitate de rezultate ale învățării sau o calificare;</p> <p>certificarea rezultatelor învățării reprezintă procesul prin care se confirmă în mod formal rezultatele învățării dobândite de persoana care învață în diferite contexte, în urma unui proces de evaluare. Aceasta se finalizează printr-o diplomă sau un certificat.</p> <p>punctele de credit pentru formare profesională reprezintă exprimarea numerică a importanței unei unități de rezultate ale învățării raportate la o calificare.</p>

Definițiile din cele două documente demonstrează asumarea implementării ECVET în sistemul de educație și formare din România.

Aria de impact a fost aceea de a crea un „limbaj comun” pentru factorii interesați. Acesta se referă nu numai la cuvintele și conceptele pe care ECVET le-a introdus, ci și la cadre și procese precum secvența de „evaluare, validare și recunoaștere”, care a fost acceptată în general și care a servit drept cadru de referință pentru recunoaștere în proiecte și programe de mobilitate VET. Înainte de ECVET, erau folosiți mulți termeni lingvistici diferiți, ceea ce făcea ca înțelegerea reciprocă peste granițe să fie o provocare și, chiar și atunci când aceiași termeni erau folosiți, aceștia puteau fi (și adesea erau) interpretați în moduri diferite. Prin furnizarea de termeni cheie și definiții clare, ECVET a redus semnificativ barierele de comunicare dintre factorii interesați și, în special dintre

organizațiile de trimitere și de găzduire din întreaga Europă atunci când planifică și implementează activități de mobilitate.

2.2. Existența unui sistem de credit, de acumulare și transfer funcțional, orientarea pe RI și modularizare, *Legislația privind SPP, evaluare, certificare, bazate pe RI*

Abordarea bazată pe rezultate ale învățării are în vedere 4 priorități la nivel european:

- Rezultatele învățării combină cunoștințe, deprinderi și competențe personale și socio-culturale
- Cunoștințele sunt contextualizate și interdisciplinare
- Rezultatele învățării răspund nevoilor pieței muncii și ocupării
- Învățarea este încurajată a se desfășura în diferite contexte și prin diferite metode

Curriculumul tradițional pune accentul pe contextul educațional și volumul de cunoștințe transmise.

Din 2015 se înregistrează noi dezvoltări privind calificările din învățământul profesional și tehnic, care susțin principiile și elementele ECVET, si anume:

A. aprobarea noii structuri a standardului de pregătire profesională din învățământul profesional și tehnic, prin OMECS nr. 5293/ 24.09.2015.

Elementele ECVET care au stat la baza noii structuri a SPP se referă la următoarele aspecte:

- dezvoltarea calificărilor profesionale care sunt oferite prin formarea profesională inițială, pe baza SPP; acestea sunt elaborate pornind de la standardele ocupaționale și descriu rezultatele învățării - cunoștințe, abilități, atitudini/ competențe - grupate în unități de rezultate ale învățării, corelate cu descriptorii de nivel din Cadrul național al calificărilor; o astfel de abordare constituie premisa pentru implementarea în România a Sistemului european de credite pentru educație și formare profesională - ECVET, asigurarea transparenței formării și certificării la nivel european. Noile standarde de pregătire profesională, pentru nivelurile 3 și 4 corespunzătoare Cadrului național al calificărilor, care sunt aplicate în sistem au fost elaborate prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, prin proiectul implementat de Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic „Curriculum Revizuit în Învățământul Profesional și Tehnic - CRIPT”;

Nota introductivă a noului standard de pregătire profesională cuprinde următoarele informații:

- ✓ titlul calificării;
- ✓ descrierea succintă a calificării;
- ✓ ocupația/ocupațiile din COR (Clasificarea ocupațiilor din România) care pot fi practicate în baza calificării dobândite;
- ✓ lista unităților de rezultate ale învățării;
- ✓ domeniile de competențe cheie integrate în unitățile de rezultate ale învățării;
- ✓ nivelul de calificare conform Cadrului național al calificărilor, elaborat pe baza Cadrului European al Calificărilor (CEC);
- ✓ oportunități la finalizarea programului de formare: angajarea pe piața muncii în una din ocupațiile specificate sau continuarea studiilor într-o calificare de nivel superior

- competențele profesionale /unitățile de competențe, denumite generic „competențe”, care stau la baza proiectării SPP, respectiv a unităților de rezultate ale învățării din structura acestuia, sunt preluate din standardele ocupaționale pentru ocupațiile vizate de calificare sau sunt stabilite prin consultarea partenerilor sociali; acestea se includ în conținutul SPP prin corelarea cu unitățile de rezultate ale învățării, pentru a pune în evidență legătura dintre rezultatele învățării și competențele cerute la locul de muncă.
- categoriile de unități de rezultate ale învățării din standardul de pregătire profesională sunt:
 - ✓ unități de rezultate ale învățării tehnice generale (comune tuturor calificărilor dintr-un domeniu de pregătire profesională, la un anumit nivel de calificare)
 - ✓ unități de rezultate ale învățării tehnice specializate (specifice calificării)
- denumirile unităților de rezultate ale învățării sunt specificate în certificatul de calificare/suplimentul descriptiv al certificatului
- pentru fiecare unitate de rezultate ale învățării sunt precizate:
 - ✓ rezultatele învățării în termeni de cunoștințe, abilități și atitudini
 - ✓ lista minimă de echipamente pentru asigurarea calității formării (necesare în unitatea de învățământ sau la operatorul economic);
 - ✓ standardul de evaluare pentru unitatea de rezultate ale învățării (criterii, indicatori de realizare și ponderile acestora);
 - ✓ rezultatele învățării specifice matematicii, științelor, comunicării etc, necesare dobândirii calificării profesionale.

SPP este documentul care stă la baza evaluării cu scop de certificare.

- SPP, aprobat prin ordin al ministrului educației, este transpus în termenii specifici procesului de educație și formare profesională prin programele școlare pentru ÎPT. Fiecărei unități de rezultate ale învățării îi corespunde, de regulă, un modul, pentru care se elaborează programa școlară.
- curriculumul pentru modulele din învățământul profesional și tehnic, elaborate pe baza standardelor de pregătire profesională, sunt componente ale Curriculumului Național; relația dintre standardul de pregătire profesională și curriculum este prezentată în Fig.2.

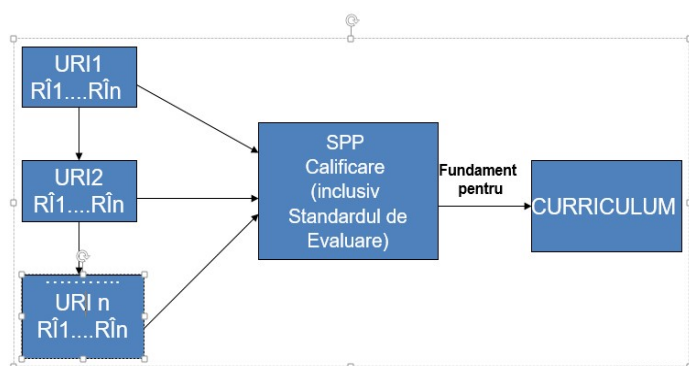

Fig. 2. Relația dintre standardul de pregătire profesională și curriculum

- B. aprobarea a 200 de standarde de pregătire profesională pentru calificări profesionale de nivel 3 și 4 ale Cadrului național al calificărilor (CNC) prin care se asigură pregătirea prin învățământul profesional și tehnic, prin OMENCS nr. 4121/13 iunie 2016.**
- C. aprobarea Standardelor de pregătire profesională pentru calificări profesionale de nivel 3 și nivel 4 conform Cadrului național al calificărilor, pentru care se asigură pregătirea prin învățământul teologic, prin OMENCS nr 5.167/9.XI.2016 (calificările: dascăl/ catehet, ghid turism religios, tehnician pentru tehnici artistice-patrimoniu);**
- D. aprobarea curriculumului pentru clasa a IX-a, liceu tehnologic și învățământ profesional, prin OMENCS 4457/2016;**
- E. aprobarea curriculumului pentru clasa a X-a, liceu tehnologic și învățământ profesional, prin OMEN 3915/2017**
- F. aprobarea curriculumului pentru clasa a XI-a, liceu tehnologic și învățământ profesional și pentru clasa a XII-a liceu tehnologic prin OMEN nr. 3501/2018**
- G. aprobarea Strategiei Educației și formării profesionale din România, pentru perioada 2016-2020, prin HG nr. 317/2016, care prin acțiuni specifice a vizat dezvoltarea și operaționalizarea cadrului de implementare a Sistemului European de Credit pentru Educație și Formare Profesională ECVET în formarea profesională inițială și continuă. Analiza SWOT care a stat la baza fundamentării Strategiei educației și formării profesionale, a scos în evidență, ca *punct forte* - expertiza în sistem, legată de cadrul de reglementare și implementare a Sistemului European de Credit pentru Educație și Formare - ECVET în formarea profesională și ca *punct slab* – insuficienta adecvare la nevoile identificate a cadrului de reglementare și implementare a Sistemului European de Credit pentru Educație și Formare Profesională –ECVET în formarea profesională.**
- H. aprobarea OUG nr 81/16.XI.2016 privind modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2016 pentru introducerea în România a învățământului dual.**
- principalele prevederi vizează introducerea unui traseu alternativ de pregătire profesională, prin învățământ dual, pentru calificări de nivel 3, 4 și 5 al Cadrului național al calificărilor.
 - învățământul dual este organizat pe baza unui contract de parteneriat încheiat între unitatea de învățământ, operatorul economic și unitatea administrativ teritorială și pe baza unui contract de pregătire practică încheiat între elev (sau părinții/ tutorii legali ai acestuia), operatorul economic și unitatea de învățământ.
 - în baza acestor contracte pregătirea practică a elevilor se va desfășura preponderent la operatorul economic, eventual la mai mulți operatori (învățare la locul de muncă), inclusiv prin stagii desfășurate prin mobilități internaționale și pentru recunoașterea acestora operaționalizarea elementelor tehnice ale ECVET este esențială.
 - contractul de parteneriat și contractul de pregătire practică încheiat între elev (sau părinții/ tutorii legali ai acestuia), operatorul economic și unitatea de învățământ reprezintă elemente tehnice importante de asigurarea calității învățării la locul de muncă, de transparență și de asigurarea încrederii învățării în școală și la operatorul economic întrucât

ele furnizează informații despre calificările avute în vedere, inclusiv rezultatele învățării pe care elevii le obțin în unitatea de învățământ și la locul de practică, modalitățile de evaluare a rezultatelor învățării. Aceste elemente specifice ECVET sunt detaliate în Anexa pedagogică la contractul de pregătire practică.

- ECVET trebuie să îndeplinească un rol important în dezvoltarea acestui traseu pentru a permite permeabilitatea traseelor de pregătire (formare bazată pe învățare în diferite contexte și recunoașterea acesteia).

Evaluarea și certificarea la finalul programului de formare prin ÎPT cuprind o serie de caracteristici care demonstrează aplicarea principiilor și elementelor tehnice ECVET.

Evaluarea rezultatelor învățării are ca scop recunoașterea și certificarea rezultatelor învățării, specifice unei calificări, demonstrate de cel care învață.

Evaluarea cu scop de certificare se finalizează cu dobândirea certificatului de calificare profesională și a suplimentului descriptiv la certificatul de calificare profesională Europass. Examinarea este realizată de comisii mixte formate din cadre didactice și reprezentanți ai operatorilor economici.

Formarea și evaluarea competențelor cheie sunt corelate, evaluarea realizându-se corespunzător modului în care a fost proiectat procesul de formare. Din această perspectivă rezultatele învățării, exprimate prin cunoștințe, abilități și atitudini, integrează cele 8 domenii de competențe cheie.

Elementul de noutate al noilor standarde de pregătire profesională constă în asocierea unui *standard de evaluare*, fiecărei unități de rezultate ale învățării; în standardul de evaluare sunt precizate condițiile prin care se probează dobândirea unității de rezultate ale învățării, respectiv:

- ✓ **criteriile de realizare** și ponderea acestora – enunțuri asociate rezultatelor învățării, care specifică cu mai multă exactitate rezultatele elevului, prin indicarea unor etaloane prin care se poate măsura nivelul de performanță la care competența este demonstrată; se referă la: primirea și planificarea sarcinii de lucru, realizarea sarcinii de lucru precum și prezentarea și promovarea sarcinii realizate;
- ✓ **indicatorii de realizare** și ponderea acestora, prin care fiecare criteriu este detaliat, în relație cu rezultatele învățării și prin care se poate măsura nivelul de dobândire a cunoștințelor, abilităților și atitudinilor.

Evaluarea stagiilor de pregătire practică organizate în baza contractului - cadru pentru formarea profesională a elevilor prin învățământul profesional și tehnic, reglementat prin OMENCȘ nr. 3539/2012 presupune implicarea tutorilor operatorilor economici în evaluarea rezultatelor învățării elevilor pe perioada stagiilor, alături de cadrul didactic coordonator de practică. Reprezentanții operatorilor economici parteneri se implică în examenele de certificare a rezultatelor învățării elevilor din învățământul profesional și tehnic.

La finalul stagiului de pregătire practică, cadrul didactic responsabil cu urmărirea derulării stagiului de pregătire practică împreună cu tutorele evaluează nivelul de dobândire a competențelor de către practicant pe baza fișei de observație/evaluare, a unei probe orale/interviu și a unei probe practice. Rezultatul evaluării va sta la baza notării practicantului de către cadrul

didactic responsabil cu derularea stagiului de pregătire practică. Rezultatele învățării dobândite de practicant sunt consemnate în Certificatul de pregătire practică.

Prin contractul de pregătire practică în învățământul dual, aprobat prin OMEN nr. 4798/2017, operatorul economic partener are dreptul să realizeze evaluarea rezultatelor învățării dobândite de elevul practicant, pe durata practicii desfășurate la operatorul economic, prin tutorele de practică, care se consultă în acest scop cu cadrul didactic coordonator de practică desemnat de unitatea de învățământ, în condițiile convenite cu acesta. De asemenea operatorul economic participă la organizarea și desfășurarea examenului de certificare a calificării profesionale a elevilor, în colaborare cu unitatea de învățământ.

În cadrul proiectelor de mobilități VET un element important de calitate este specificarea, în Learning Agreement, a modului în care se face evaluarea inițială, continuă și finală a rezultatelor învățării obținute de elevi în cadrul stagiilor desfășurate în mobilități, metodele și probele de evaluare. Proba practică reprezintă un element important de calitate a proiectelor de mobilități în VET.

Pentru a asigura o evaluare unitară, credibilă, a rezultatelor învățării elevilor din învățământul profesional Ministerul Educației a elaborat *Listele naționale ale temelor pentru proba practică și Fișele de evaluare ale temelor pentru proba practică în vederea certificării calificării profesionale - învățământ profesional inclusiv dual și învățământ special*. Fișele de evaluare sunt realizate cu respectarea criteriilor de evaluare prevăzute de standardele de evaluare asociate unităților de rezultate ale învățării din SPP.

2.3. Adoptarea Cadrului Național al Calificărilor și recunoașterea rezultatelor învățării obținute în alte sisteme, rol parteneri sociali, *Legislatia de aprobare CNC, Legislatia privind recunoașterea calificărilor*

2.3.1. Cadrul Național al Calificărilor

În anul 2013, prin *HG nr. 918/2013*, a fost aprobat *Cadrul Național al Calificărilor (CNC)*, care stabilește 8 niveluri de calificare care pot fi dobândite prin sistemul formal de educație și formare profesională din România și prin recunoașterea rezultatelor învățării dobândite prin învățare în contexte nonformale și informale, din perspectiva învățării pe tot parcursul vieții. Conform acestui acord normativ, CNC permite clasificarea și descrierea calificărilor obținute prin învățământul secundar inferior, învățământul profesional, inclusiv dual, liceal, postliceal, învățământul superior, ucenicie, formarea profesională continuă, atât în contexte formale, cât și în contexte informale și/sau non formale, în conformitate cu un set de criterii asociate nivelurilor de învățare și formare profesională. CNC facilitează recunoașterea, măsurarea și corelarea tuturor rezultatelor învățării dobândite în contexte diferite de învățare și asigură coerența calificărilor, a diplomelor, certificatelor și actelor de studii corespunzătoare acestora, emise de diferiți furnizori de educație și formare profesională.

CNC este dezvoltat în concordanță cu Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind stabilirea Cadrului european al calificărilor pentru învățarea de-a lungul vieții (CEC). CNC asigură corespondența între sistemul național de calificări și CEC, prin

corelarea în mod transparent a nivelurilor proprii de calificare cu cele stabilite la nivel european, în alte state membre, facilitând astfel transparenta calificărilor naționale și mobilitatea europeană a forței de muncă. Ulterior, *Recomandarea CEC din 2008 a fost înlocuită cu Recomandarea Consiliului din 22 mai 2017 privind Cadrul european al calificărilor pentru învățarea pe tot parcursul vieții*, fără însă a se modifica conținutul descriptorilor asociați rezultatelor învățării. În noua formă, documentul european „*recomandă statelor membre să utilizeze CEC pentru a corela cadrele sau sistemele naționale ale calificărilor și a compara toate tipurile și nivelurile calificărilor din Uniune care fac parte din cadrele sau sistemele naționale, în special prin corelarea propriilor niveluri ale calificărilor cu nivelurile CEC*”.

Pentru o mai bună aliniere la prevederile *Recomandării CEC din 2017*, în anul 2018, prin HG nr. 132 din 21 martie 2018 pentru modificarea și completarea HG nr. 918/2013 privind aprobarea *Cadrului național al calificărilor* au fost extinse aria de acoperire a CNC, prin modificări care fac posibil accesul persoanelor care au finalizat învățământul primar, dar nu au finalizat învățământul gimnazial, la programe de formare profesională pentru obținerea unei calificări de nivelul 1 CNC; modificarea a avut ca scop facilitarea accesului persoanelor care provin din grupuri vulnerabile (șomeri pe termen lung, persoane de etnie romă fără studii minime finalizate, deținuți, persoane din comunități izolate) la cursuri de formare profesională care să le permită acestora angajarea pe piața muncii ca muncitori calificați.

2.3.2. Registrul Național al Calificărilor Profesionale

Prin HG Nr. 917/2018 a fost aprobat Registrul național al calificărilor profesionale din România (RNCP). Registrul Național al Calificărilor Profesionale este o bază de date națională care cuprinde descrierea calificărilor profesionale din România recunoscute la nivel național. În Registrul sunt cuprinse calificările profesionale obținute în sistemul de educație și formare profesională inițială și în sistemul de formare profesională continuă a adulților, în contexte de învățare formale, non formale și informale.

Ordinul nr. 3177/2019 privind aprobarea Metodologiei de elaborare, actualizare și gestionare a Registrului național al calificărilor profesionale din România reglementează procedura de introducere a calificărilor, de actualizare și gestionare a Registrului național al calificărilor profesionale din România. Metodologia precizează că o nouă calificare se introduce în RNCP condiționat de existența a minimum o ocupație în Clasificarea ocupațiilor din România (COR), ce poate fi practică cu respectiva calificare; această cerință asigură premisele furnizării de programe de formare doar atunci când există cerere pe piața muncii pentru calificările asociate acestor programe.

Introducerea unei calificări în RNCP se realizează fie prin preluarea calificărilor din *Nomenclatorul calificărilor pentru care se pot organiza programe finalizate cu certificate de calificare*, aprobat prin *Ordinul ministrului muncii, familiei și al ministrului educației, cercetării și tineretului nr. 35/3.112/2004*, cu modificările și completările ulterioare, fie pe baza standardului ocupațional/standardului de pregătire profesională recunoscut și validat la nivel național.

Calificările înscrise în RNCP se actualizează de fiecare dată când standardele ocupaționale/de pregătire profesională se revizuiesc conform dinamicii pieței muncii. Actualizarea calificării ca urmare a revizuirii informațiilor din standardul ocupațional/de pregătire profesională corespunzător poate presupune și redenumirea sau arhivarea calificării, în situația în care aceasta a fost revizuită într-un procent mai mare de 50%.

ANC solicită comitetelor sectoriale confirmarea validității unei calificări înscrise în RNCP cel puțin o dată la 5 ani.

2.4. Instrumentele de încredere reciprocă în VET (*Memorandum de înțelegere, Acord de învățare, atestat*). Legislația privind recunoașterea RI - OMECS 2008

2.4.1. Transferul și acumularea rezultatelor învățării

În conformitate cu precizările din *RECOMANDAREA PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI din 18 iunie 2009 privind stabilirea unui sistem european de credit pentru educație și formare profesională*, în cadrul ECVET, unitățile de rezultate ale învățării dobândite într-un anumit cadru sunt evaluate și apoi, după evaluarea cu succes, transferate unui alt cadru. În cel de-al doilea context, acestea sunt validate și recunoscute de către instituția competentă ca parte a cerințelor pentru calificarea profesională pe care persoana intenționează să o obțină. Unitățile de rezultate ale învățării pot fi apoi acumulate în vederea obținerii acestei calificări, în conformitate cu normele naționale sau regionale. Procedurile și liniile directoare pentru evaluarea, validarea, acumularea și recunoașterea unităților rezultatelor învățării sunt concepute de instituțiile competente și partenerii competenți relevanți implicați în procesul de formare. Transferul de credite bazat pe ECVET și aplicat rezultatelor învățării dobândite în contexte de învățare formale trebuie facilitat prin stabilirea unor parteneriate și rețele care să implice instituțiile competente, fiecare dintre acestea fiind abilitate, în propriul cadru, să atribuie calificări sau unități ori să ia în considerare rezultatele învățării dobândite pentru transfer și validare.

Memorandum of Understanding (MoU)/Memorandumul de înțelegere este un acord-cadru între organizațiile partenere, din două sau mai multe țări, care confirmă aranjamentele și procedurile de cooperare interinstituțională, pentru asigurarea calității, evaluare, validare și pentru recunoașterea rezultatelor învățării, cu scopul transferului de credite de formare profesională. MoU stabilește relații de încredere reciprocă între parteneri, care își acceptă în mod reciproc criteriile și procedurile specifice.

MoU se poate stabili între diferite instituții competente, potrivit tipului și gradului dorit de cooperare; MoU poate fi stabilit între organisme responsabile pentru calificări (ministere, sectoare etc) și/sau rețele de furnizori de formare profesională (camere de comerț) și/sau furnizori de formare profesională sau alți actori sociali din VET (centre de formare, companii). Aspectul ”cheie” al MoU este faptul că recunoașterea rezultatelor învățării, cărora le sunt acordate credite de către unul sau altul dintre parteneri, este incontestabilă.

Prin MoU semnate în cadrul parteneriatelor pentru mobilități geografice, partenerii:

- confirmă acceptarea criteriilor și procedurilor de asigurarea calității, evaluare, validare și recunoașterea rezultatelor învățării ca fiind adecvate pentru transferul de credite;
- agreează obiectivele comune ale colaborării în domeniul formării profesionale, durata planificată a mobilităților viitoare, calificările profesionale și unitatea (unitățile) de rezultate ale învățării vizate
- precizează corespondența între calificările profesionale care fac obiectul mobilității, pe baza nivelurilor din Cadrele Naționale ale Calificărilor
- stabilesc de comun acord mecanismele de evaluare și revizuire a memorandumului de înțelegere
- identifică toți ceilalți actori și instituții implicate în activitatea de mobilitate, evaluare, validare și recunoaștere a rezultatelor învățării, precizând responsabilitățile lor specifice

Learning Agreement (LA)/Acordul de învățare este un acord încheiat cu fiecare formabil care participă la o mobilitate geografică și are ca scop stabilirea detaliilor cooperării pentru perioada de mobilitate a cursantului. LA stabilește scopul perioadei de mobilitate, rezultatele învățării, cum contribuie acestea la obținerea calificării pentru care se pregătește formabilul. Acordul de învățare stabilește cum este evaluat formabilul și cum pot fi recunoscute rezultatele învățării.

2.4.2. Legislația națională privind recunoașterea rezultatelor învățării

În România, în anul 2008, prin OMECS 4931/29.07.2008 a fost aprobată *Metodologia privind transferul și recunoașterea rezultatelor învățării dobândite de elevii din învățământul profesional și tehnic prin stagiile de practică*, bazată pe aplicarea ECVET. Metodologia precizează modalitatea prin care unitățile de IPT care oferă programe de formare profesională inițială, finalizate cu certificat de calificare profesională, efectuează transferul și recunoașterea rezultatelor învățării dobândite de elevi în urma desfășurării stagiilor de practică organizate în țară sau în străinătate. Instrumentele prevăzute de această metodologie includ *Convenția-cadru*, care se încheie între unitatea de învățământ, în calitate de organizator de practică și o companie/instituție publică din țară sau din străinătate, în calitate de partener de practică și *Anexa pedagogică*, în care sunt precizate rezultatele învățării dobândite de formabili. Pe durata și la finalul stagiului de pregătire practică, rezultatele învățării dobândite de formabil sunt evaluate pe baza unei fișe de observație/evaluare, a unei probe orale /unui interviu și a unei probe practice. La finalizarea stagiului de pregătire practică, compania/ instituția publică unde s-a desfășurat stagiul atestă activitățile desfășurate de formabil, evaluează rezultatele învățării dobândite de acesta și stabilește rezultatul obținut în urma evaluării.

3. Recomandări pentru acțiuni viitoare

3.1. Cadrul Strategic privind educația și formarea profesională

În implementarea instrumentelor, principiilor și ghidurilor europene, în general, și a ECVET în special pot fi identificate o serie de **lecții învățate**.

- Implementarea acestor instrumente **necesită timp** pentru înțelegerea conceptelor cheie și pentru promovarea schimbării culturii calificărilor
- **Implicarea actorilor** este importantă în toate stadiile pentru a asigura asumarea schimbării
- Este nevoie de un **echilibru** între cadrul de implementare și între diferitele subsisteme ale educației și formării
- CNC trebuie să fie destul de **flexibil** pentru a permite diferite tipuri de învățare
- ECVET și CNC ar trebui să fie mai curând facilitatori decât vectori ai schimbării; este necesară **corelarea** cu alte politici de suport și aranjamente instituționale
- CNC **adaugă valoare** prin asigurarea unui punct independent de referință nu numai pentru compararea ci și pentru îmbunătățirea și asigurarea calității
- ECVET **adaugă valoare** prin facilitarea restructurării calificărilor prin unități de rezultate ale învățării care pot fi transferate și acumulate în alte contexte de învățare și de muncă
- ECVET **adaugă valoare** prin aplicarea principiilor sale în cadrul programelor de formare și prin facilitarea și recunoașterea învățării în alte contexte (școala, loc de muncă, în sistemul național sau în alte sisteme)
- Unitățile de rezultate ale învățării mici, din cadrul unei calificări, permit o adaptare mai rapidă a ofertei de educație și formare la schimbările și noile tehnologii de pe piața muncii iar transferul și acumularea permit unei persoane să se adapteze mai rapid la schimbările cererii pe piața muncii.
- Lipsa unui sistem integrat de calificări îngreunează încrederea reciprocă și transferabilitatea rezultatelor învățării
- În ciuda a numeroase evenimente de informare și formare a factorilor interesați există grade diferite de înțelegere a avantajelor oferite de ECVET în formare și recunoașterea calificărilor
- Deși Recomandarea ECVET a invitat Statele Membre “să sprijine dezvoltarea parteneriatelor și rețelelor naționale și europene, implicând instituții și autorități responsabile pentru calificări și diplome, furnizori de VET, parteneri sociali și alți factori interesați dedicați implementării și promovării ECVET”, aceste parteneriate și rețele se află încă la începutul acțiunii lor

3.2. Propuneri de continuare a implementării ECVET

În noua **RECOMANDARE A CONSILIULUI din 24 noiembrie 2020 privind educația și formarea profesională (EFP) pentru competitivitate durabilă, echitate socială și reziliență** se apreciază faptul că în decursul celor zece ani de punere în aplicare, ECVET a contribuit pe scară largă la dezvoltarea unei experiențe de mobilitate de mai bună calitate, prin utilizarea și documentarea unităților de rezultate ale învățării. Cu toate acestea, conceptul punctelor ECVET nu a fost aplicat la nivel global, iar ECVET nu a dus la dezvoltarea unui sistem european de credit în cadrul educației și formării profesionale. Din această perspectivă, noua Recomandare a Consiliului vizează principiile esențiale ale ECVET (de exemplu, unitățile de rezultate ale învățării) legate de flexibilitate. Instrumentele ECVET (Acordul de învățare și Memorandumul de înțelegere) care sprijină mobilitatea cursanților din învățământul profesional și tehnic vor fi dezvoltate în continuare în cadrul altor instrumente ale UE, precum cele sprijinite în temeiul programului Erasmus+. Pentru calificările profesionale de la nivel postliceal și terțiar, se menționează aplicarea Sistemul european de acumulare și transfer al creditelor de studii ECTS, aflat deja în uz.

Noua Recomandare a Consiliului promovează utilizarea în mod optim a instrumentelor europene de asigurare a transparenței, precum Cadrul european al calificărilor, Sistemul european de acumulare și transfer al creditelor de studii (ECTS), Europass și Clasificarea europeană a aptitudinilor, competențelor, calificărilor și ocupațiilor (ESCO) în vederea facilitării recunoașterii reciproce, automate, a calificărilor și a rezultatelor învățării dobândite în perioadele de învățare petrecute în străinătate, permițând cursanților să utilizeze diversele caracteristici ale Europass (de exemplu, să își înregistreze experiența, competențele și calificările într-un profil online care să servească la orientarea profesională, să își înregistreze experiența de mobilitate, să obțină certificate semnate digital, să efectueze căutări și să primească sugestii de oportunități de învățare și de angajare, de calificări, de validare, de recunoaștere etc.).

Din această perspectivă propunerile de continuare a implementării ECVET în România pot viza:

- O mai mare conștientizare și implicare a factorilor interesați, partenerilor sociali asupra ECVET și asupra modului în care acesta poate fi folosit, începând de la dezvoltarea/revizuirea calificărilor, implicarea în formarea profesională prin plasamente la locuri de muncă.
- Continuarea evenimentelor de informare/formare a actorilor din VET privind elementele ECVET și avantajele utilizării acestora în formarea resurselor umane și în mobilități în învățare este esențială pentru adaptarea oferei de formare la nevoile pieței muncii.
- În contextul învățării pe tot parcursul vieții implicarea factorilor interesați în design-ul și actualizarea unităților de rezultate ale învățării este o necesitate pentru a asigura că sistemul VET răspunde adecvat nevoilor pieței muncii. Sistemul VET ar trebui să dețină reglementări privind revizuirea și actualizarea sistematică a conținutului calificărilor și reprezentanții pieței muncii ar trebui să fie mai mult implicați în acest proces.
- O mai bună cooperare între parteneri sociali, angajatori și cadre didactice pentru a dezbate unitățile de rezultate ale învățării referitoare la plasamentele în muncă care în general sunt vizate de mobilitățile în învățare.

- Continuarea aplicării ECVET în proiectele Erasmus + și în unele situații dezvoltarea unităților de rezultate ale învățării pentru mobilități, în cadrul CDL, în special acolo unde există o componentă de învățare la locul de muncă ce necesită plasarea cursanților în companii va permite extinderea aplicării ECVET către tot mai mulți beneficiari.
- Stabilirea de responsabilități clare asumate la nivelul instituțiilor implicate în funcționarea principiilor și aplicarea elementelor tehnice ECVET.
- Dezvoltarea unei Metodologii de recunoaștere a rezultatelor învățării obținute în contexte nonformale sau informale (în concordanță cu art. 345 alin.4 din Legea educației naționale) este imperios necesară pentru flexibilizarea și facilitarea accesului la învățare. O astfel de abordare ar fi utilă în formarea profesională inițială, mai ales în condițiile actuale, legate de pandemie, în care accesul la programele formale de pregătire este redus. De asemenea această abordare ar trebui extinsă și accesibilă în formarea profesională continuă, atunci când un angajat dorește să-și actualizeze anumite cunoștințe, deprinderi, pentru a putea studia un timp mai îndelungat dar și în cazul altor categorii (migranți, elevi în risc de abandon școlar). O astfel de abordare are în vedere ceea ce cursanții știu și sunt capabili să facă și nu unde și cum au învățat.
- Implicarea angajatorilor mai ales în validarea învățării nonformale și informale pentru a permite acordul deplin al acestora asupra rezultatelor învățării obținute în sistem informal și nonformal.
- Asigurarea de către profesori, a învățării individualizate a elevilor, devine o necesitate în condițiile actuale, iar elementele ECVET facilitează acest lucru; pornind de la planuri individuale de învățare, cursanții să poată obține rezultatele învățării care le lipsesc, acestea să poată fi evaluate și recunoscute, indiferent de contextul în care au fost obținute.
- Orientarea și consilierea cursanților este esențială pentru ca aceștia să acceseze diferite rute de formare. Este necesar ca orientarea și consilierea să se facă prin personal specializat dar și prin activitatea specifică profesorilor, de influenceri, și în acest scop aceștia trebuie să fie formați în continuare (vezi proiectul JOBS, www.jobs.ro).
- ECVET poate sprijini învățarea, care trebuie să devină tot mai flexibilă, să răspundă nevoilor individuale iar granițele dintre formarea inițială și cea continuă să se estompeze cât mai mult.